

زنجیره‌ی عاوه لانی پیغمبر

(۱۸)

زه‌یدی کوری حارثه

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

حبیب محمد سعید

سالنی ۱۴۰۶ ک

مالک

منتدى إقرأ الثقافي

زنجیره‌ی هاوہ لانی پیمبر

(۱۸)

زہیدی کوری حارثہ

حبیب محمد سعید

چاپخانہ‌ی نیرشاد - بغداد

سالہ ۱۴۰۶ھ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تازیزه کانم ، نهی هاوه له شیرینه کانی پیغه مبهری

خوا ••

سه لامیکی گهرم و گورپتان پیشککش نه کهم •
کاتی که چمکی له زیانی هه رکامتان شاره زا
نهیم ، زیاتر گه ورهیی ئیسلامم بو ده رنه کهوی ، کهوا
ئیهی مهرد و قاره مانی پهروه ده کردوو •• بویه
شانازی پیوه نه کهم - به پی توانا - زیانتان پیشککش
بکهم به موسلمانان ، تا به شکوم - به کومه کیی خوا -
بتوانن موسلمانان و نه قام جیا بکه نه وه و ئیتر با
چاوبه ست کردن بهس بی و کهم شیر ی بی هه وین

بین ••

پیشکش

پیشکش بیت :

● بدو موسلمانہی کہ له وه زعی مہرؤی خونیان
و ٹاینہ کہ یان شارہ ران و بدو پئی یہش دہستیان داوہ تہ
ہوآ و کوشش بو بہرز کردنہ وہی ٹالای « لا الہ الا
اللہ » •

● بہوانہ یش کہ ٹامادہن گوئی لہ دہنگی
راستہ قینہی میژوو بگرن ، تا بزائن کئی بہ راستیی ،
بئی قیل و دہست برین ، خزمہ تی گبرؤی ٹاددیی
کردووہ ••

پيشه کي

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد
المرسلين محمد وآله وصحبه اجمعين *

تهنها ئيسلام رزگار کوره . . به رزي و پايه داري
عدردو و جهان تهنها لاي ئيسلام دست نه که وئ . .
نه موو ريبازي گاله و فنه و هاش و لووشي چهند
رؤژنيکه ، ديت و ده پروا ، نه نجامه کوشي بوش و
بي مایه يه . .

نه وانه ي دل به و ريبازانه خوش نه کن ، ميشکيان
بجووک و بيريان تهسک و چاويان که م بينايه . توانايان
نه له ريگاي سه ر فرازي تي بگن . . چهندي
گوره و ناودار بن ، بهم بروهه ستريان ، ئينجا زياتر
بجووک نه بنه وه . .

چهندي هه لمهت بو پيشه وه بهرن ، له سايه ي
نه فاميدا ، ئينجا به ره و دواوه پيان نه خليسکي . .
به لام مروقه دل باکه خواپي داوه کان ، رحمهت

و سوۆزی به لیشاوی خویان به سهرا ئه پژی ..
به نامه ی خوا ، به شیوه یه کی ناوازه دهستی یارمه تیان
بو درئێر ئه کا و پهروه رده یه کی تیرو ته واویان ئه کا و
بو رزگاریی ئاده میه کان ئه یان خاته کار ..

نامیلکه ی ئه م جارمه مان کورته یه کی زیانی
ئاده میه که که ئیسلام گه یشه فریای ، ههروه ک
ئه یشه تۆته فریای ملیۆنه های وه ها ، تاله نه فامیی
رزگاری کا و دلّه ئاماده که ی له نووری قورئان پر کا
و بیته هه لگه ی رنڭای هیدایهت بو ناسینی خوای
گهوره ..

نووسهر

سپروان

۱۴ / صه فه ر / ۱۴۰۶

ياسای نه فامی

هه کاتی نه فامی بالی رهشی کیشا به سه زبانی
ناده میزادا ، هیچ شتی له شوینی خو یا نامیته وه . .
هه موو کاروباری تیک نه چتی . . هه موو خراپه و تاوانیک
له دهستی ناده میزادی ستم کار نه وه شته وه ، زوریش
به نارهوا نه چه وسیرته وه . . مرؤف و یژدان و
غیره تی به نج نه بی . . ته نها بیر له رابواردن و
دهست رویشتیکی نازه لی و درندانه نه کاته وه .

نه و کاته ی که هیشتا قورئانی یروژ نه هاتبوه
خواره وه نه فامی گه یشتبوه و چله پویه . . سه راپای
سه رزه ویی پر بوو له ستم و جهور بو به دهست هینانی
زیانکی کورت . . به تایه تی دوورگه ی عه ره بی که
ياسای خیلایه تی و ره گه زپه رستی ده ورینکی
درندانه یان نه بینی . . ياسای « أنصر أخاك ظالماً أو
مظلوماً ، واته : پشت گیری براهت به تیر سا ستم کار
بیت یان ستم لی کراو ، هه موو میسکیکی پر کرد بوو . .

هه موو پیر و ههستیکی خه لکه که بو شهوه بوو چوون
هۆزه کهی خۆی سه رخات و به رهوا و نارپهوا بهرگریی
لی بکا ..

شهوه بوو جارنیکان هه ندی له هۆزی نهوهی
قهین کتوپر دایان به سه ره هۆزی نهوهی مه عن دا و
شمشیریان خسته گهردنی شهوه خه لکه وه بی شهوهی
ئاگادار بکرین و رهنگه هۆیه کی شهوتویشی نه بووی ..
دوای دهست وه شانندن دهستان کرده تالان و پرۆ و
ههرچیان بهردهست کهوت له ئازهل و وشتر دایانه بهر
و زن و منالیشان به دیل گرت و کردنیانه کویله و
بهنده ..

به وه هه له مه ته هۆزی مه عن زیانکی زۆری لی
کهوت ، له کاتیکا زیان و گوزهران و ئازهل و بهروبووم
بهو ئاسانیه دهست نه شه کهوت .. به لام میشکی نه فامیی
نه سوۆزی تیا به و نه بهزهیی ..

شم رووداوه له کاتیکا بوو که سوعدای کچی

ئەعلەبەي خېزانى حارىشەي كەيىبى بە خۆي و زەيدى
 كۆرپەوۋە ھاتبۇوۋە ناو خزمەكانى لە نەوۋەي مەعن بو
 سەردان و چاوپى كەوتى خزم و خوئىس ••
 جا يەكئى لەوانەي بە دىل كەوتە دەست نەوۋەي
 قەين زەيدى كۆرپى حارىشە بوو ، ئەوئىشان دا يە بەر
 و برديان ••

زەيد لەو كاتەدا منائىكى بچووك بوو • تازە
 ئەمەنى بەرەر ھەشت سالى خۆي ئە كوتە ••
 بە پى ياساى نەفامى سەربەستىي زەيد زەوت
 كرا ، بى ئەوۋەي ھىچ تاوانىكى كەردىت و بى ئەوۋەي
 ئاگاي لە ھىچ جەنگ و دوزمنايەتتەك بىت •• بەلام
 نەفامى وەك شىت وا يە قسەي لە گەل ناكەرى و ھىچىشى
 لى ئاگەرى •• نەفامى زۆر لاي ئاسايە ھەموو
 ھەنگاوتك بگىرتتە بەر ، ئە گەرچى دەرھەق بە
 بى تاوانانىش بىت ، بەو مەرچەي بەرژەوۋەندىي تيا بىت ••
 زەيدى كۆرپەي بى تاوان - وەك چەندەھا مروقى
 تر - بەرەو بازارپى عوكاظ خرايە رى •• لەوئى

مامه لهی خرایه سهر و فرۆشرا ۰۰ به ناپه وا کرایه
به نده ۰۰ له دایک و باوکی سه نرا و کرایه خزمهت کاری
•الآن ۰۰ دایکی دامای ، کوپی خوشه و پستی لسی
سه نرا و به دهستی خالی و هه ناسهی سارده وه گه پرایه وه
ماله وه ۰۰

له و لاه ده وله مه ندیکی قوپه یشی ، که ناوی
حه کیمی کوپی حه زامی کوپی خووه یلید بوو ،
زه یدی کپی به چوارصه درهه ۰۰ نه که ته نها زه ید ،
به لکو چند منایکی له و به ندانه ی کپی و هینایه وه بو
مه که ۰

کاتی که خه دیجه ی کچی خووه یلید له
گه پرانه وه ی حه کیمی برزای ناگادار بوو ، رویش بو
لای بو به خیره اته وه کردنی ، نه ویش له جیاتی دیاری
و یشکه شی به پووری وت :

پووری گیان ، له بازاری عو کاظ چند منایکم
کپیوه ، جا بزانه کامیانت به دله له ناویانا هلی بزیره
و یشکه شت بیت ۰۰

خه ديجه ی ژیر و سه ليقه دار به جوانی له
 مناله كان ورد بوويه وه تا به نده يه کی زیره کیان لی هه
 بژیری ۰۰ دوی سه رنج دان زهیدی کوری حارینه ی
 هه ل بژارد ، چونکه به شیوه له به نده يه کی ژیر و
 زیره ک نه چوو ۰۰ هه کیمیش ره زامه ندی خوی
 ده برپی و زهیدی خسته گه ل خه ديجه و نه ویش
 بر ديه وه ماله وه ۰۰

خوای گه وره روژی به خهیری له زهید
 کرده وه ، هه ر وه ک له دایک و باوکی سه نرا ،
 گه یان ديه ده ستیکی پي له سوژ و به زه یی ۰۰

خه ديجه ئافره تیکی دامه زراو و پي دانایه تی
 بوو ۰۰ قورس و سه نگین بوو ۰۰ خاوه نی سامان
 و دارایی بوو ۰۰ خاوه نی ریز و پایه يه کی بی نه ندازه
 بوو له تو قوره یشا ۰۰

دوی نه وه زوری پي نه چوو خه ديجه شووی
 کرد به سهرداری مرؤ فایه تی ۰۰ به خوشه ویستی

خوا ۰۰ به موحه مهدی کورپی عبدوللآ - صلی الله
علیه وسلم - دواى شهوى بوى ده ركهوت له ره وشت
و خووى پياواندها هاوتای نیه و سه رزه و بی پساوی
وه کو شهوى به خو به وه نه دیوه و نایش بینی ۰۰

جا دواى گواسته وه و دامه زران ویستی خه لاتیکی
زور به نرخ و بهها پیشککش به میردی خو شه ویستی
بکا ۰۰

جا هر چه نده خه دیچه خاوه نی سامان و
دارایه کی زور بوو و شهی توانی چاکترین دیاری
به یدا بکا بوی ، به لام بریاری هاته سه شه وه هیچ
خه لات و دیاریه کی دست ناکه وی وه زه یدی تازیز
و ره وشت بهرز ۰۰ بویه پیشکشی کرد ۰۰

جاریکی تر خوا ده رووی له زه یدی به نده
کرده وه ۰ جاران تنها له سایه ی صوز و میهره بانایی
خه دیچه دا شه زیا ، که زور له دایکی زیاتر دلای پی
؛ محسایه وه ۰۰ وا تستا که وته سایه و صیهری صوز

و میهره بانیی موحه ممدی یه کهم یایوی مرؤ فایه تیوهه،
که چهندان قات زیاتر جینگهی باوکی بو گرتبوویهوه،
بگره به هیچ شیوه یهک هستی به بی کسپی و به
دووری کس و کار و خزده کانی نهته کرد ..

زیدد کهوته خوشیی و نه دمانیه وه .. له و په پری
به خته وه ریی و کامه رانییدا ژیانی نه دایه سه ر ..
هه رگیز نه خوی و نه خاوهن مال حسابی به نده یه تیان
بو نه نه کرد .. له و په پری ناز و نیعه تا ژیانی نه دایه
سه ر .. نه مهش له کاتیکا بوو که هیشتا قورئانی
پیرۆز نه هاتبووه . خواره وه سه ر موحه ممدی پیشه و امان
- صلی الله علیه وسلم - .

به لئی ، زیدد له و په پری خوشییدا نه ژیا ، به لام
دایکی جگه رسووتاو و کؤست که وتووی به ممدی
نه نه زانی .. هه میشه خه ریکی گریه و فرمیسک ریژان
بوو به دوا یا .. خه و و حه سانه وهی لا هه ل گیرا
بوو .. هه ناسهی به دوا ی زیددی جگه رگوشه یا هه ل

نه کيشا .. نهی نه زانی دهستی کنی که وتوو و چ مالی
مه نزلی شه و روژیه تی ..

ئای که دایک و باوک و خوشک و برا و
که سوکار فرمیسک شه پیژن به دوی نه و هه مووه
جگه رگوشه و خو شه ویستانه یانا که یاسای نه فامی
به نارپه و دووریان نه خاتوه و سه رنگونیان نه کات ،
بیج نه وهی تا واتیکیان له دهست دا که وتبی !!

به لئی ، دایکی زهید نهی نه زانی کورپه ی ئازی
له کوپه ؟ نهی نه زانی ، ئایا زیندوو و به ته مای بی ،
وه یا مردوو و دهستی لی بشوا !

به لام هه زاره چی بکا ؛ بو کوی برپا ؛ چی بکا له
بیابانی دوورگی عه ره بی و چون هه والی بزانی ؟
هیچ چاره یه کی نه بوو جگه له وهی خه و خو راسی
لا هه ل گهرا بوو و فرمیسکی وشک نه نه بووه ..
باوکیشی پیاوانه نهی نه توانی بی بخاته زیری
و به هه موو لایه کا نه سوورپایه وه و هه والی زهیدی

جگه رگوشه‌ی نه‌پرسی .. له‌گه‌ل ئه‌م هه‌وور
ماندوووبون و گه‌پان و پرسیارانه‌دا ، ئه‌ویش فرمیسکی
و شک نه‌ئه‌بوویه‌وه .. جا هه‌ر که‌سی به‌م
تانی کردنه‌وه‌یه‌دا تێ‌به‌پی نه‌کردبێ ، نازانی هه‌وأل
نه‌زانینی کۆرپه‌ی ئاوا چه‌ند زه‌حمه‌ته .. داخۆ چه‌ند
که‌س به‌و مه‌راقه‌وه سدریان نابێته‌وه و به‌یه‌ک‌گه‌یشتی
که‌وتیته‌ قیامه‌ت؟ هه‌ر که‌شیش دلی بداتی به‌ش به‌ حالی
خۆی هه‌ناوی دێته‌ تیش ا

حاریشه زۆر شوین گه‌پا .. زۆر ماندوو بوو ،
تا له‌ ماندوووبوون و خه‌فته‌خواردنیا ئه‌م هه‌لبه‌سته
دل‌ته‌زینه‌ کاریگه‌ره‌ی وت :

بکیت ' علی زید ولم أدر ما فعل'
أحي ' فيرجي أم أتى دونه ' الأجل ؟
فوالله ما أدري واني لسائل'
أغالك ' بعدي السهل ' أم غالك ' الجبل'
تذکر ئه‌یه‌ شمس ' عند طلوعها
وتعرض ' ذکراه ' اذا غربها أفل'

سَأَعْمِلُ نَصَّ الْعَيْسِ فِي الْأَرْضِ جَاهِدًا
 وَلَا أَسْأَمُ التَّطَوَّافِ أَوْ تَسْأَمَ الْإِبْلِ
 جِيَاتِي ، أَوْ تَأْتِي عَلَيَّ مَنِيَّتِي
 فَكُلُّ أَمْرٍ فَإِنْ وَإِنْ غَرَّهُ الْأَمَلُ

حاریشه دەری ئەبڕی کەوا زۆر گریاوه بە شوین
 زەیدا و سەرسام ماوه داخۆ ئایا زیندوو بێ یا کۆتایی
 بە تەمەنی هاتوو ، داخۆ ئایا تێستە لە کوئی بێ ؟ لە
 دەشت ، لە شاخ ؟ هەرچی خۆر هەڵ دێت ، چونکە
 زەیدی کۆرپەیی خۆری ژیان و رووشنایی چاوه‌کانی
 بووه ، ئەوی بێر ئەکەوتتەوه ، تا کە ئاوا ئەبێ ، لە
 بیری ئەچیتەوه . . ئینجا بپاری کۆڵنەدان ئەدا لە
 گەپان بە شوینیا و دەری ئەبڕی یا ئەبێ زەیدی مایەیی
 ژیانێ دەست کەوتتەوه ، یان لەو پێناوەدا تەمەنی تەواو کا و
 سەر بێتتەوه . خۆ دیارێشه هەموو کەسێ هەر ئەبێ
 بمری ، بەلام کوێر تا ماوه بە تەمای دوو چاوی ساغە . .
 حاریشه دەری بپری چۆن جگەری کەپەیی

سەندووە بۆ كۆپەكەى و تا هەوائى نەزانى دلى
 دانامركىتەو ۰۰ جا خۆ وە نەبى تەنھا جەرگى حارىشە
 بەم شىوەيە بېرپا بى ۰۰ ھەموو رۆزى لەم سەرزەويەدا
 ھەزارەھا ، بەلكو مليونەھا باوك ئا بەو شىوەيە بە
 دەست كارى ناھەموارى نەفامىيەو نەئالەن ۰۰ كە
 سايە و سىيەرى بەرنامەى قورپان دەست نەكەوت كەس
 ناھەستەو !

بەم بۆنەو یتويستە موسلمانانى تەم سەردەھەش
 چاك بزائەن نەفامانى سەرزەويى بەو پەرى بى و یتزدانى
 و بى بەزەيەو دزى ئىسلام و موسلمانەكان وەستاون ۰۰
 جا یتويستە بەم زائىنە برىارى خۆيان يەكلا بى
 بکەنەو :

ئەگەر شوئى ئىسلام بکەون ئو و تا دزايەتتى و
 بلانى كافران لەو پەرى بلەدايە ۰۰

خۆ ئەگەر وازى لى بىن و ئالای نوکەرى
 ھەل کەن ، وە نەبى دوژمن بىتە دوست و دەستى

يارمەتتى و خوشەويستى بۇ جىھانى چەوساۋە درىژر كا
 ۰۰ بەلكو ئەبىن چەند سەدەيە كە ناۋچە جۆر بە
 جۆرە كانى جىھانى نىسلامى وان لە زىر چىنگى كافراندا
 و بە دوزمنايەتتى و ويران كارىي بە و لاۋە بە هىچى تر
 ھەل نەساۋن ۰۰ ھەموو سەبەستىكان لەناوبرنى
 موسلمانە كانە چ خۇيان و چ سامان و خىر و بىرى
 ولاتانيان ۰۰ رەنگە ھەندىكىش بە خەيالى خۇيان
 زيانان وە دەست ھىتابى ۰۰ بەلام داماۋانە نازانن
 زيانى نۆكەرىي و چاوشۇورىي و جاسووسىي و
 مىللەت فرۇشتن زيان نىبە و رۇژ بە رۇژ گەلانى
 موسلمان زياتر پەشىۋحال ئەبن ۰۰

كەۋانە كافرانى سەرزەۋىي نيازىان ئەۋەيە
 ھەرچى رۇلەي موسلمان ھەيە سەرگەردان و بىئەنجام
 بن و خاكى ئىسلامىش ويرانە بىت ۰۰ جا كە موسلمانان
 ئەمەيان بۇ دەر كەوت كە : دوزمن ھەر دوزمنە و
 نيازى گلەۋى دەرھەق بە موسلمانان ناگۇرپى ، چاك
 وايە ھىزى خۋاي گەۋرە لە خۇيان نەكەن و پالى پتۈە

بدن و بو رزگارکردنی خویمان و بهره‌کانی دواوویان،
مهروه‌ها بو رزگارکردنی ئادمیه‌کانی تر ، دست
بدرن به قورپانی پرۆزه‌وه ، مهرگ به مه‌ردایه‌تی
چاک‌تره تا به سه‌رشوپی ۰۰ نازایه‌تی و گرتنی رنگای
راست هیزی خوی له گه‌لایه و سه‌رکه‌وتنی هه‌ردوو
جیهان پاداشیه‌تی ، به‌لام نوکه‌ریی و چاروش-سوپیی و
نوین‌که‌وتنی کافران ، خه‌شمی خوی به دواوویه و
خه‌جانه‌تی و ره‌نگ‌زه‌ردیی هه‌ردوو جیهان سزایه‌تی ۰۰

به دیدار شاد بوون

حاریشه و زنه کھی و کس و آریان له دووری
زه دیده وه نه تله وه خه فته بی نه بجامیان نه خوارد ..
تا نه وه بو وه هندی له یوانی هوزه کھی زهید ، به
نیازی حج کردنی سه رده می نه فامیه وه ریان که و ته
مه که .. له کاتیکا خه ریکی ته وافی مالی پسرۆز
بوون ، سه بریان کرد وا زهید هات به پیریانه وه ،
یه کزریان ناسیه وه .. دوی هه رال بر سین و
به خیره اتن بویان ده رکه وت زهید وا له مه که که دا ..

دوی ته و او کردنی کاروباری حج به ره و ولانی
خویان گه پانه وه و مزده ی چاوی که وتی زهیدیان دا
به باوکی ..

خوشی که و ته دلّی حاریشه وه .. که و اته زهیدی
خۆشه و یستی ماوه .. وا له مه که که دا .. له شاری
پسرۆزدا .. له به نای که عبه ی پایه داردا ..
وای به چاک زانی به زووترین کات له گهل

که عیبی بر ایا بکه ونه ری و خویمان بگه یه تنه زهید ۰۰ بو
نه مهش شه و مندهی که پیوست بوو پاره و سامانی نه گهل
خویا هتا تا هر چونی کردوو زهید له دیلی و
به ندایه تی رزگار کا ۰۰

به پهله به ره و مه که که کوته ری ۰۰

ئی که گه شتیکی خوش و به تام بوو ۰ گه شتی
بیابانی چوّل و بی تاو زور مهینه ته ۰۰ به نام شه
گه شتی حاریشه ره که گه شته کانی تری نه بوو که به
شوین زهیدا نه گه پرا ۰۰

که گه شته مه که که ، هه و آلیان زانی زهید وا له
الی پیاویک به ناوی موحه مه دی کوپی عه بدوللا ۰۰
چوونه ماله وه لای بیان وت :

شهی کوپی عه بدولموطه لیب ، تیوه دراو شهی
مالی خوان ، دیل رزگار شه کهن و برسیی تیر شه کهن
و شه گه نه فریای سته ملی کراو ۰۰ وا شه شه به بو نهی
شه و کوپه مانه وه که لاتانه هاتووینه ته خزمهت و

چەندى پيوست بىت پارەمان لەگەڵ خۆمان هيناو ،
جا پياو دىمان لەگەڵا بکە و بە ھەر چەندى بوو
بەرى بەدە پۆمان ۰۰

فەرمووى :

ئەو کورپەى کە مەبەستانە ، کىيە ؟

وتيان : زەيدى خزمەت گوزارت ۰۰

فەرمووى : ئەى شىكى تران ناوى لەو چاکتر

بىت ؟

وتيان : کامەيە ئەو شتە ؟

فەرمووى : من زەيدان بو بانگ ئەکەم ، چا

ئووش برسىارى لى بکەن بزائن پى خووشە لای من

بمىتەوە يان بىتەوە لەگەلتانا ۰۰ خنۆ ، گەر ئووى

ھەل بژارد ئەوا بە بى پارە پىشکەشتان بىت ، و ئەگەر

مىشى ھەل بژارد ، مىشى ئەو کاتە ، بە خوا ، ھەرگىز

دەست لە کەسى ھەل ناگرم کە منى ھەل بژاردبى ۰۰

واتە : بەلى ئەو تىستە بەندەى منە و ئەتوانم بى

برسى خۆى بى فروشم ، بەلام ئەو کە من ھەل

بیزیری هەرگیز دەست بەرداری نابم . . .
خاوەنی دەروونی فراوان هەمیشە کاری پیاوانی
لای ئەوەشیتەوه .

ئەوانیش بەمە زۆر پێخۆش حال بوون و
دەزامەندیی خۆیانیان دەر بری کە ئەمە ئەوپەری
وێردانە و لەم رینگایەش چاکتر نیە !

موحەممەدی خۆشەویستمان - صلی اللہ علیہ
وسلم - زەیدی بانگ کرد و فەرمووی : ئەتە کین ؟
وتی : ئەمە حاریشە کۆپی شورا حیلی باوکە
و ئەمەش کەعبی مامەمە .

ئەرووی : خۆتەم کردوو بە سەر پشک : ئەگەر
بەتوئی ئەتوانی برۆیتەوه لە گەلیانا ، و ئەگەر بەتوئی
ئەتوانی لای من بمییتەوه .

زەید - بە بێ هیچ وەستان و دوو دلیک - وتی :
بەلکو هەر لای جەنابت ئەمییتەوه .
ئازیز و خۆشەویستم ئەی پێغەمبەری خوا . . .

ئەي رۆشنایی چاوه كانمان .. ئەي پزىشك و دەرمانى
 دلە كانمان .. ئەي فېنكىي و حەسانەو و ساغىي
 لاشە كانمان .. رەوشتى بەرزت .. دەررونى فراوانت
 .. هەلس و كەوتى پياوانەت ، هەر كەسى شارەزايان
 بىت ، ئەتوانى لىت دوور كەوتەو ؟ تا تۆي بەرپزىز
 و خۆشەويست بۆ كەسى دەست بەدەيت و بتوانى لە
 خزمەتا بىستەو ، كى ئاور بە لای دايك و باوكى
 خۆيەو ئەداتەو ؟ هەموو دايك و باوكى بە قوربانەت
 .. بن

زەيد خۆي شايانە وا ماله كەت هەل بژىراو
 بۆي تا گەشتى زەمىنى بە سەرى بەرزەو تەواو كا و
 قامەتیشى مسۆگەر كا ..

زەيد خۆي خواپى داو ، وا رىي لە ماله كەت
 كەوتوو ئەي سەردارى مرۆفابەتسى .. ئىتر چۆن
 دلئى تاقەت ئەگرى بە جىت بىلئى ؟ چۆن ئەتوانى بى
 تۆ بژى ؟ چۆن بەرگە ئەگرى ژيانى لە خزمەتا تەواو
 نە كا ؟

خۆزگەم بە زەید واریسی لە تۆی بەرپز و
 خۆشەویست کەوت ۰۰ چی بکا لە دایک و باوکی
 نەزانن بۆ قیامت پەرودەدی کەن و نەزانن هەلس و
 کەوت و رەفتاری بەرز و پیرۆزی پێشان دەن ؟
 بەلێ ، زەید بپرێاری دا لە مانی موحەممەدی
 نازیزی دەو نەچیت ۰۰

باوکی و مامەیی سەرسام بوون ۰۰ زەید بۆچی
 وای بە سەر هاتوو ؟ باوکی بە سەرسوڕمانەوه پرسیی :
 تیاچیت زەید ، ئایا بەندایەتیی و خزمەت کاریت بە
 لاوه چاک ترە تا بگەرێتەوه مالهوه لای باوک و دایکت ؟!
 وەلامی دایهوه : من ئەوه نەدم بەم پیاوهوه بێنیهوه ،
 هەرگیز دەست بەرداری نابم و ئێی جیا نابمەوه ۰۰
 تێی گەیاندن : ئەم کە لەم مالهوا ئەزێی ، بەندە
 و خزمەت گوزار نیه ۰۰ نازی هەیه ۰۰ خۆشیی و
 کامەرانیی تەواوی دەست گەوتوووه ۰۰
 رەفتاری شیرینی موحەممەد وەها دلێان راکێشاوه
 هەرگیز تەواوێ بە جێی بێلێ ۰

زەيد زۆر خۆشەويست بوو بە لای ینگەمبەرەو .
 - صلى الله عليه وسلم - . . . خاوەنى ريز بوو ، بەلام
 كە ئەمەيشى دەربرى ئىتى يەكجار خۆشەويست و
 بەريز بوو ، بۆيە هشتا باوكى و مامى مەكەيان بە
 جى نەهشتبوو ، ینگەمبەر - صلى الله عليه وسلم -
 دەستى گرت و بردى بۆ لای كەعبە و لە پالى حيجردا
 وستاندى و بە ديار كۆمەلى قورەيشىو جارى دا و
 ەرووى :

ئەي كۆمەلى قورەيش ، بە شاھيد بن ئەمە
 كورمە كەلەبوورم ئەبا و كەلەبوورى ئەبەم . . .
 بەم شىوئە پريارى دا ھەرگيز دەست بەردارى
 زەيد نەبىت كورەيتى ز مەرىجى كورايەتسى لە - ەلا و ە
 كار پىنى . . .

باوك و مامى زەيد بە چاوى خويان ئەمەيان بە
 زەيدەو پىنى . . . زۆر شادمان بوون بەو پايە و پلە
 بەرزەي كە زەيدى كورپان پىنى گەيشوود . . . بەو
 ريزەي كە زەيد لە لای موھەممەد بە دەستى ھئاو . . .

بویه به دلی خوش و شادمانه‌وه و به‌وپه‌پری بی‌خه‌می‌ه‌وه
له مه‌ککه لای . . . ممه‌دی ده‌روون پاک به جیان
عیش‌ت و به‌ره و ناوچه‌ی خویان گه‌پانه‌ره . . .

حاریشه بهم شیوه‌یه گه‌پایه‌وه ، به‌لام دوا‌ی بی‌خه‌م
روون له حال و وه‌زعی زه‌ید و ئوخه‌ی کرد که قولانی
جگه‌ر گوشه‌گه‌ی به چاک‌ترین شیوه کرده .

ئیترا له و رۆژه‌وه ناوی زه‌یدی کورپی حاریشه
کۆپا و خه‌لکیی به ناوی زه‌یدی کورپی موحه‌مه‌ده‌وه
بانگیان لی نه‌کرد . . . تا ئه‌وه بوو پیغه‌مبه‌ری خوا -
صلی الله علیه وسلم - وه‌حی بو‌هات و دوا‌ی
کۆچ کردن بو‌مه‌دینه ، فه‌رمانی دراپه‌سه‌را ده‌ست له
یاسای به‌کۆپ کردن هه‌ل بگریخ و هه‌موو کسه‌ی به ناوی
باوکی خۆیه‌وه بانگی لی بگری و کسه‌ی تر نه‌ی کا به
کورپی خۆی ، چونکه به‌یوه‌ندیی باوک و فرزه‌ندایه‌تی
به‌یوه‌ندیی خوتین و بشته و ئه‌وه کۆپه به‌شیکه و
پارچه‌یه‌که له باوکه‌گه‌ی . جا به دم به‌کۆپ کردن
راست نه‌ه و ئه‌وه به‌یوه‌ندییه دروست نابیت ، خوا‌ی

گه ورهش هه‌میشه راستیی ئه‌فه‌رموئیی و ته‌نھا خۆیی
 هیدایه‌ت‌ده‌ره بو دۆزینه‌وه‌ی رینگای راست و ره‌وان ۰۰
 ئه‌و رینگایه‌ی که نه‌هیلئیی مرؤف له یاسای بوونه‌وه‌ر
 بچپه‌ئیی تا سه‌رگه‌ردان و سه‌ر لئ شینواو نه‌بیت ۰۰ به‌ئیی ،
 خوای گه‌وره وا به‌ چاک ئه‌زانئیی و ئه‌وه‌ی به‌ لاوه
 دادپه‌روه‌ریه‌ که‌وا هه‌موو کورپه‌ئیی به‌ ناوی باوکی
 خۆیه‌وه بانگی لئ بکریئیی ، تا باوک و فرزند له یه‌کتری
 نه‌بچپه‌ئین و ئه‌و کورپه‌ له که‌له‌پووری باوکی خۆیی
 بئ‌به‌ش نه‌بئیی و له هه‌مان کاتا به‌یوه‌ندی ئه‌ندامانی
 خیزان نه‌بچپه‌ئیی و خیزانه‌کان له رووخان و تیاچوون
 پارێزراو بن ، چونکه هه‌ر کۆمه‌لئیی پارێزگاریی پایه‌ی
 خیزانی نه‌کرد ، ئه‌و کۆمه‌له‌ روژ به‌ روژ به‌ره‌و لاوازی
 و تیاچوون هه‌نگاو هه‌ل ئه‌گریت ۰۰ به‌لام خۆ ئه‌گه‌ر
 هه‌ندئیی که‌س هه‌بوون و باوکیان نه‌ئه‌ناسرا ئه‌وا با
 کۆمه‌لی موسلمان به‌ برای ئایینی و به‌نده و
 خزمه‌ت‌گوزار بانگیان لئ بگه‌ن ۰۰ ئه‌وه‌تا قورئانی

بیروز له و باره وه نهفه رموی :

وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلِكُمْ

يَا فَوَاهِكُمْ وَأَلَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ①

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُمْ أَقْرَبُ عِنْدَ اللَّهِ فَهَذَا قَوْلُ

أَبَائِهِمْ فَلَمْ يَخُورُواكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوْلَاكُمْ ② الْأَحْرَابِ

ئیر شهوه بوو خه لکی وازی له ناوی زه یدی

کوپری موحه ممد هتتا و له سهر فه رمانی قورده ان به ناوی

باوکی خو به وه بانگیان لی نه کرد ..

خۆشه‌ویستی راسته‌قینه

زه‌یدی دل‌پاك ، کاتی که دهستی له دایک و باوکی
خۆی هه‌ل گرت و خه‌دیجه و موحه‌مه‌دی کردنه دایک
و باوک ، نه‌ی نه‌زانی تا چ نه‌ندازه‌یه‌ک به‌خته‌ودری
هه‌ر دوو جیهانی دهست کاتوووه . .

نه‌ی نه‌زانی چ به‌خششینی گه‌وره‌ی پی به‌خسراوه .
نه‌ی نه‌زانی نه‌و پیاوه به‌پریز و خۆشه‌ویستی که نه‌و
هه‌لی بژاردوووه و پریاری داوه له گه‌لیا بژی و له به‌ر
خاتری خۆشه‌ویستی نه‌و و خزیکی لی‌یه‌وه دهستی له
هه‌موو کس و کار و خزم و شه‌ره‌تیکه‌ی هه‌ل گرتوووه ،
گه‌وره و سه‌رداری هه‌موو گرۆی ده‌مییه و نه‌بته
هه‌ل‌بژارده و نیرراوی خوی گه‌وره بو سه‌ر هه‌موو
جیهان . .

نه‌ی نه‌زانی نه‌و ماله‌ی که نه‌و به جوانی دلی
چۆته سه‌ر گوفتی شیرین و کرداری چاکی ، نه‌بته
تاقه مه‌لبه‌ندی به‌خشان کردنی نوور و رو‌شنایی تا

مرؤفایه تی له ناریکیی دهر بیتی ۰۰

نه ی تهزانی و نه خوریا بووه دلیه وه له دوا روژا
دهوله تی داد و یه کسانیی ، به فرمانی امامان ، له سه ر
زه ویدا پایه دا نه کوتی و به خوره لآت و خورژوادا
به پروبال بلاو نه کاتوه ، تا ستم و ناروایی له ریشکا
دهر بیتی و داد و یه کسانیی و برایه تی و خوشه ویستی
له جینگه یا پروتی ۰۰

هه رگیز بیری له وه نه نه کرده وه یاسای خوایی
بته سه ر زه ویی و ئال و گوپینکی بنه پدتی له ژیانسی
مرؤفدا روو بدات و ئاده میزاد - به ته واوه تی و به پیاو
و ئفرمت و ئازاد و به نده وه - رزگار بکریت ۰۰

وه نه ی تهزانی نه وی به نده و خزیمت کاری مالان
و فرؤشراوی بازاری عو کاظ ، یه که م پیاوئی نه بیج
شوینی ریبازی خوا بکه وی و نه بته یه که م خشمست له
کوژشکی دهوله تی پر له داد و یه کسانیی ئیسلامدا (۱) ۰۰

(۱) به لئی نه بو به کر - خوا لیتی رازیی بیت - به یه که م

نهی نهزانی نهو پیاودی که مافه کای زبانی زهوت
 کراون و کراوته بهنده و کویله ، وه نهو ژفره تدی که
 له سه زهوپیدا هیچ ، افیکی بو دیاری نه کرا بو ، به
 هردوو کیانه وه یه کهم جار و پیش هه موو که سی ئیمان
 به موحه مهدی سهردار و ههل بزارده و پیغه بهری خوا
 نه هینن و نه بنه پال بستی ریگای راست بو بنیات نانی
 دهوله تی قورپان ، دهوله تی سایه و سیهر بو ئاددمیزاد ،
 به پیاو و نافرته و ئازاد و بهنده و ههزار و
 دهوله مه نده وه . .

به لئی ، زهید نه مانهی نه نهزانی ، به لام سوژی
 خاراژا به سهر که سیکا ئاوا به لیشاو نهی گرتیه وه

پیاوی موسلمان نه ژمیرری ، نهه له چاو پیاوه
 ئازاده کانایه ، به لام نه گهر به نده ابه تی و ئازادی
 بخهینه نهو لاره ، نهوا زهید له پیشه وه موسلمان
 بووه ، خو نه گهر نافرته و پیاویش بخهینه نهو
 لاره ، نهوا خه دیجه - خوا لئی رازی بیت - یه کهم
 ناده مییه که بروای به پیغه بهری پیشه وا - صلی الله
 علیه وسلم - هینا بیت . .

له بیابانکی دووره وه مهی هینن تا بگاته مهو مالهی که
 شایانه تیایا پهروه ده بیه و دلّه پاکه کدی و ویزدانه
 بزواوه کدی تیا بحسپتهوه تا بهو دهوره گرنکه ههلسنی
 که له ترازووی خوادا بوی نهخشه کیشراوه ۰۰ و
 تا هه موو مروّقایه نیی بزانی ئیسلامی بی گورد میشکی
 ساف و بیری تیز و دلی پاک و مه بهست و نیازی پیروز
 نیک نه داته وه و بهو ترازووهش کیشانهی ئاده میه کان
 نه کات و پله و پایه یان بو دا نه نی ، نه ک به هیچ کیشانه
 و بیوانه به کی تر ۰۰

بهم شیویه زهیدی خوشه ویست له باوک و دایکی
 وازی هتا و دوا ی چند سالتک وهی ، له ئاسمانه وه ،
 هاته سه ر یقه مبه ری نازدار - صلی الله علیه وسلم - ۰۰
 ریازی چاک ویستان که وته کۆری زیانه وه ۰۰ مروّقی
 ههرد و قاره مانی هه ویست هه لی گری ۰ مروّقی دهست
 و دم و دل و دهروون باگی هه ویست بیسکه شی بکا به
 روّقایه نیی سه رگهردان و سه رلی شیواو ۰۰

یش هموو کەس زەید هەلمەتی دا ۰۰ ئیمانی
 ۰۰ هیتا ۰۰ دلی سپی و پاک و خاوینی پر کرد له ئیمان ۰۰
 لە روژنایی ئاینی بی گەرد ۰۰ دە با مل هورپان چی
 ئە کەن بی کەن ، رێبازی خوا هەرچی کەستی بە کە ئک و
 لی هاتوو بی رای ئە کیشی ۰۰ پەر و دەدی ئە کات ۰۰
 مێشکی زاخاو ئە دات ۰۰

ئای کە سەر بە زوی بوو زەید دەستی نا بە زوی
 باوک و مامە یەو و دەستی شوژی لە هموو کەس و
 کاریکی و کۆمە لی ئیمان داری کردە کەس و کار و
 پشت و کۆمە کی خۆی ۰۰

زەید دیار بوو لی هاتوو و زبەرک و ئزا و گورج
 و گۆل بوو ۰۰ بە و پە پی متمانە و ئیمانی هیتا ۰۰ ئیمانی
 هیتا بەو بەرنامە شیرینە ی کە هاتوو یە سەر و حە مەدی
 سەردار و خۆشەویستی ۰۰ هەر تەنھا ئە وە ندە بەس
 بوو بو باوە پکردن بەو رێبازە شیرینە ی کە مو حە مەدی
 راست گو و خاوەن سپاردە بلاوی ئە کردە و ۰۰

زهید بووه جیی متمانهی یتیمبهری خوا - صلی
 الله علیه وسلم - و تاگاداری نهییسه کاسی بوو ، و
 بهند جار بوو بووه سهر کردهی لهشکر و تیررازه کانی ،
 و یه کئی بوو لهو پیاوه لی هاتووو متمانهی کراواتهی نه
 یتیمبهری خوا - صلی الله علیه وسلم - ، دواي
 ، چوونی له مهینه ، کاروباری شاری بی سپاردن . .
 دیاره نه، انهش شهوپهزی راستی و پاکیی و لی هاتی
 زهید دهر شهخن . .

جا ههروهك زهید یتیمبهری خوی - صلی الله
 علیه وسلم - پر به دل خوش شهویست و له بهر خاتری
 شه دهستی له دایك و باوك و كهس و کاری هه دل گرت ،
 ههروهها یتیمبهریش - صلی الله علیه وسلم - شهوی
 زور خوش شهویست و له کرۆکی دنیا جیی کردبووه ،
 به رادهیهك تیکهال به مال و منالی بوو . . هیچ
 جیا ازیه کی نه بوو له گهال مناله کانا . . هه کاتی دیار
 به بوایه بی تاقهتی شه بوو ، و به گه پانهوی دل خوش و
 نادمان شه بوو ، و به شیویهك پیش وازی لی شه کرد و

بني نه گه پشت كهسي تر نه نه گه يشته نهو پله يه ۰۰

نهو تا خاترو عائشهي دا يكي ئيماداران - خوا
ئبي رازيسي بيت - پو نمونه بو مان نه گيرپته وه كه
پنجه مبهري خوا - صلى الله عليه وسلم - چهنده زه يدي به
لاوه به پرتز بووه و چهنده پي خوش حال بووه بني بگات:
زه يدي كورپي حارپشه گه پرايه وه بو مه دينه و پنجه مبهري
خواستش - صلى الله عليه وسلم - له مالي منا بووه ، زه يد
ته قهي دا له ده رگا و پنجه مبهريش - صلى الله عليه
وسلم - به رووتبي هه لسايه وه پو لاي كه جگه له وه نده ي
كه تيوان نارك و نه زنو ي داپوشني به رگي تري له به را
نه بووه ، به ره و ده رگا و پشت و كراسه كه ي به شوينا
را نه كيشنا ، باوه شي يا كرد و ماچي كرد ، ده به خوا
نه له وه و پيش وه نه له وه و پاش پنجه مبهري خوام -
صلى الله عليه وسلم - به رووتبي نه بشيوه ۰۰

نه مه نه و په پري ريز و خوش ويستن ده ر نه خات
بو زه يد ، به لام نه كه هه ر نه مه به لكو نه وه نده ده نك

و باسی خوشبوئیستی پیغمبر - صلى الله عليه وسلم -
 بۆ زهید بلاو بوو په ناو موصلمانه کانا ، ناویان نا بوو
 « زید الحیب ، زهیدی خوشهویست ، وه نازناوی
 « حیب رسول الله ، یان یتوه نا بوو ، ههروهک ئوسامهی
 کوپیشی نازناوی « حیب رسول الله و ابن حبه ، یتوه
 نرا بوو . . .

مرۆف که دلێکهی به تهواوتی خالیی کرد له
 ههموو خوشهویستییهک و پری کرد له خوشهویستی
 بالفتهی خوا و پیغمبره کهی ئاوهما پایه دار نهیت . . .
 سهو جووره سهنگین و قورس نهیت . . .

دهست دريژي نارهوا

ماوهی مه ککه به دورد و مهینهت و تیش و
ئزاریهوه ، به کومه کی خوا ، له . و سلمانه لان روشت
و کوچیان کرد بو مه دینه و دهولته تی قورپانین به رپا
کرد . . به لام له هه موو لاره خواه نسان رم و شیریان
بهرز کردموه بو تواندن و له ناو بردنی موسلمانه کان . .
به تایبه تی تا سالی پینجه می کوچی موسلمانه کان به سی
دوژنی سه ره کی ناو دوورگه وه به شوکا بوون :

یه کهم : قورپیش له لای باشه و ووردوه . دوووم
غده فان و هوزه بره ترسیه کانی نه جد که پیوهی ئالا
بوون له لای خوره لاته وه . وه سی یه م جووله که ی
خه بهر له باکووری خوره لاته وه .

به لام دواي سه ره که رته میژوویه که ی خنده ق ،
که نه و به پری ئیمان دامه رزاوی و دان به خودا گرتن و
کول نه دان و لی پرانی سه ره بازگهی ئیسلامی ده رخت ،

پینمه بهری خوا - سلمی الله علیه وسلم - هه سی کرد ،
خدیزه ها دوژمه کانیس ههستیان کرد ، که وایسلام
سوپاس بو خوا - وایسه قورایی له خاکێ دوورگ دا
ریشک دا ئه کوتی ، وه ئیتر له مهولا له شکری ئیسلام له
هیچ هیزیک سل ناکاته وه و تازه له توانای هیچ هیزیک
یه له بهردهم موسلمانان کانا خوی بگری ۰۰ نایه وه
بوو بهیمانی خوده ییبهش له گه ل قوردهشا بهسترا ۰۰

بهیمانی خوده ییبه سدرکه رتیکی سیاسی گورد
بوو بو موسلمانان که ئه مه هه ندیک له
بهردهمه کانیه تی :

۱ - داننان بوو له لایهن قورده شهرد به بوونی
سیاسی موسلمانان که ئه مه یه کهم جار بوو قورده یانی
یه کهم و گوره ترین دوژمن بهم کاره هه ئسی ۰۰ چرنکه
قورده ییش لایه و پیش وای دا ئه نا موسلمانان کان
دهسته یه کن له فرمانی قورده ییش یاخی بوون •

۲ - ماوه درا به موسلمانان تا بهیمان له گه ل

چەند ھۆزىڭدا پىستىن كە لەو ە و یش ئەو ھۆزانە لە
تسى قوپەيش نەيان ئەوترا بەو كارە ھەلسن . .
ئەمەش بوو ھۆى بەھىزبوونى ، مۇسلمانە كان و
كەم بوونەردەى دوژمنە كانيان .

۳ - تىڭدانى يەكيتى قوپەيش و جوولە كە
ماوپەيمانە كانى لە خەبەر كە ھەمىشە خەرىكى
ھەل تانى عەزەبە بەتپەرستە كان بوون دژى
مۇسلمانە كان .

۴ - دامەزراوئىيە كى بەختىي بە مۇسلمانە كان تا
ماوئى گە ياندنى ئىسلاميان ھەبى .

۵ - خەلكى ستم كارى و لارى قوپەيشيان پىنى
كە دژى كۆمە ئىكى ئاشتى خواز ە ستاۋە ، كە نىيازى
رئزگرتى مالى خوابان ھەيە !

۶ - پىغەمبەرى خوا - صلى الله عليه وسلم -
ئاوپى دايەو ە بە لاي پاشا و ئەمىرە كانى خۆرەھەلاتى
ناوہ پاستەو ە ، تا دەنگى راستيان بە گوئدا بەدا و بانگان

کا بوسه ریازی ئیسلام و له دهوری هیزی
بههسه ندووی ئیسلام جهم بن و به خزمهت کردنی
نایینی خوا له ههردوو زیاندا بههرمه مند بن .

۷ - له ههمان کاتا و پیش ههموو شتیك پیغه مبهری
سه رکرده - صلی الله علیه وسلم - ههلمهتی شیرانهی
برده سهه هیزی شبر په نجهی جووله کهی خه پهر ، تا
دهست کوتایان بکا له دزایه تی ئایینی خوا و کۆمهالی
ئیمان دار ، که ئهوان له ههموو کس زیار له راستیی
ئهم ئایینه بی گهرده شاره زا بوون و ئه بوایه
پیش هه موانیش ئیمانان بیتایه . .

۸ - ئاوردانه وهیهك به لای دهولهتی رۆمانیی
پر مه ترسیه وه و ئامۆزگاریه کی کرداریی بکریت تا
تاوس ئاسایی خۆی گیف نه کا و نه نازی به دهولهتی
به هیز و لهشکری زور و زه به ندهیدا و با چاک بزانی
لهشکری ئیسلامیی گهم و گهم تفاق خوی له گه له و
به هیزی ئیمان جهنگ ئه گا و له پتاوی ئیسلامدا مردنی

زیاتر لا مہبہستہ تا زیان ، لہ بہر ثہوہ ہیز نیہ چاری
بکا . .

نہمش دواى ثہوی یتہ مہری خوا - صلی اللہ
علیہ وسلم - بہ شیوہ یہ کی ناشتی خوازانہ و بہ زدی
ریزہوہ نامہی نارد بو پاشا و میران تا لہ بانگی خرا ،
بہ خویان و آہلہ کانیاہزہ ، ناگادار بکرین و شہرمہ زاری
قیامہ تیان بہ سہرا نہیی و موسلمان بین وہ یا ثہ گہر
نہ بوون بیانویان نہ مینی •

ثہوہ بوو لہ مانکی رہیمی یہ نامی سای ہہ - می
نوجیدا یتہ مہری خوا - صلی اللہ علیہ وسلم -
کہ عبی کوپی عومہیری ثہ زدی لہ گہل چوارده
موسلمانی ترا بہرہو غوور نارد تا گہشتہ ذات اطلاق ،
لہ خاکی شام ، کہ ماوہی شہش صد میل زیاتر ثہ بوو
و ثہ کہوتہ بولقاء کہوا حارشی کوپی ثہ بوو شومہری
غہسسانی بہ ناوی ٹیمپرا توریہ تی رو مانیہوہ
نہرمان رہوایی ثہ کرد . . ثہوہی کہ زیاتر دیتہ بہر بیر

ئەركى سەرشانى ئەم دەستە مۇسلمانە بلاۋ ئوردۇ وە
 گە ياندنى ئىسلام بوو ، بە شۆدبە كى ئاشتى خوارا ۸ ،
 ۹ وە مەرجهى خۇيان بگە بەتتە خاكى شام ۰۰ چوندا ۹
 ديارە ئاگادار كوردنى ئادەمبە كان لە ئىنى پاكى خوا ،
 ئەركى سەرشانى ھامو مۇسلمانىكە ، ئەگەرچى ھامو
 جۆرە سزا و مەنات و چەرمە سەزىپە كى یتە بەر
 ۰۰ دەم

كاتى دەستە مۇسلمانە كە گە شتتە نەوى ،
 كۆمە ئىكى زۆر لە عەرەبە گاۋرە كاتى غەمساينە - ك
 ھەموویان ئەسپسوار بوون - ھەلمە تیان بو ھىتان و لە
 اخلۇفا دايان بە سەريانا ۰۰ ھارەلان ناچار بوور
 بەرگىرى لە خۇيان بگەن و بچن بە گزىانا ، تا
 سەرەنجام چوار دەيان بە شەيدى سەريان نايەو و
 جگە لە زامدار ئىكەن ، كە لە كاتى تارىكىي شەودا خۇى
 رزگار كرد و بە ھەر حال بە زامە گە بەو خۇى
 گە ياندەو مەدینە و ھەوألە گە دا بە یتە مەبەر - صلى
 الله عليه وسلم - ، گە سىان دەر نەچو ۰ ئەمەش لە

وه لآمی ئه و بانگه بی گه رده دا که بانگیان کردن بو لای
خوا و باوه پهنان به روژی زیندوو بوونه .

کاتی پیغمبری خوا - صلی الله علیه وسلم -
ئهم مهوالهی بیست زوری بی ناخوش بوو ، بویه
بر یاری دا هیزیک له هاوه لآن دروست بکا و ته می ئه و
هوزانه ی بی بکا ، به لام ئه و نده ی بی نه چوو هه والی
بی گه یشت ئه و نه فامانه له و ناوچه یه نه ماون و
گواستوو یانه ته وه بو شویتکی تر ، بویه وازی له
بر یاره که ی هتا . .

وتمان : پیغمبری خوا - صلی الله علیه وسلم -
ئاوپی دایه وه به لای باشا و ئه میره کانی خوره لآنی
ناوه راسته وه ، تا دهنگی راستیان به گویدا بدا و بانگیان
بکا بو سهز ئیسلام .

بو ئه مه پیغمبری خوا - صلی الله علیه وسلم -
له سه ره تایی سالی هه شتمی کوجیدا جهند هاوه لیکي
هه ل بژاود بو هه و گرتن و گه یاندنی نامه کانی به و

باشایانه ، له کاتیکا که نامه کان نامه‌ی ناشتی و
بانگ کردن بوون ، دوور له هه‌په‌شه و ترساندن به
جهنگ و هیرش ..

یه‌کتی لهو تیرراوانه حاریشی کوپی عومه‌یری
ئه‌زدیی بوو که نامه‌یه‌کی دایستی بو باشای بوسرا و
جهولان ، حاریشی کوپی ئه‌بووشومهری غه‌سسانی ..
روشت هه‌تا که‌یشته دئی موته له بولقاء شوره‌حیلی
کوپی عمری غه‌سسانی تووش بوو ، که یه‌کتی بوو
له‌وانه‌ی کاروباری باشا حاریشان هه‌ل ئه‌سووپاند .

شوره‌حیل له هه‌ل‌گری نامه‌ی پرسیی :

— بو کوئی ئه‌پووی ؟

+ بو شام ..

— له‌وانه‌یه له تیرراوانی موحه‌مه‌د بیت ..

+ به‌لج .

له سه‌ر ئه‌مه توند ده‌ست و پئی به‌ست و ئینجا

دای له گه‌ردنی و شه‌هیدی کرد ..

ئەمە بەكەم چار بوو تیرراری یتەبەری خوا -
صلی اللہ علیہ وسلم - بکوزری ، لە بەر ئەمە کەتی کە
بیستی بە لایەو زۆر گران بوو ۰۰

لە پال ئەم دەست درێزیانەدا پاشای غەسسانیی ،
حاریشی کوپی ئەبووشومەر ، کەوتە هەرپەشە کردن ،
کوایا نیازی وایە لەشکر بە ری بکا و هەلمەت بەریتە
سەر پایتەختی ئیسلام ؛ ئەمەش لە کاتیکا بوو کە
یتەبەری خوا - صلی اللہ علیہ وسلم - شەجاعی کوپی
وہیبی ئەسەدیی ھاوہلی بە نامە یە کەزە نارد تا حاربت
ئاگادار کات ۰۰

- کە نامە کە ی خویندەوہ ، وتی : کچی ئەتوانی . و لک
و دەسەلاتم لی بیستی ، من ئەچمە سەر ئەو ، ئەگەرچی
لە یەمەنیش بیت بەلام ئەوہ بوو قەیسەر رازی ئەبوو .

غیره تی پیشهوا

پتیه بهری خوا - صلی الله علیه وسلم - غیره تی
بوولی نه نه کرد دوزمن ده - ت دریزی بکاته سه ر
موسلمانان کان ، له هه مان کانا خیزی نه نه کرد کافر له شکر
به ری بخا و به ره و پایته حتی یسلام بکه و پته ری ، چونکه
لشکری یسلام کاتی که گه ماروو بدری توانای جهنگی
نایتی و دوزمن به ناسانی زال نه بی به سه ریا ۰۰

بویه پتیه بهری خوا - صلی الله علیه وسلم - له
بهر نه مه و له بهر هه ر دانایه تیه که له دلیا بوو بی ،
به ریاری دا له شکر یک به ری بخا و به شیوهی هه لمه تیگی
سه ربازی گه وره ، هیرش بکاته سه ر خاکی شام تا
ددرستی چاکی نه و عه ره به به گاور بووانه دا بدا که
بوونه ته نوکری رومی گازی سته م کار و حال و
میلله تیان خستونه ژیر پتیه وه ۰۰ وه تاله شکر
م سلمانان کان به شیوهی « کرداری » بی سه لیتی بو
رؤمانان کان که خاکی یسلام زور له وه به هیزنر و

سخت‌تره که دوزمنی کافر بیر له هیزش کردن بکانه‌وه
بۆ سه‌ری و بی بئته‌ خاکی « لا اله الا الله ، وه .

جا بۆ نه‌نجام‌دانی ئهم مه‌به‌سته‌ پیرۆزه - مه‌به‌سنی
پاراستنی سایه و سیه‌ری به‌نامه‌ی « لا اله الا الله ، ،
تا رو‌فایه‌تی پئی بحه‌سیته‌وه - پتفه‌به‌ری
خۆشه‌ویستان - صلی الله علیه وسلم - سئ‌ه‌زاری
له‌ چاک‌ترین و تی‌گه‌یشتو‌ترین هاوه‌له‌ کانی هه‌ل‌بژارد
.. سئ‌ه‌زار له‌و ئیمان‌دارانه‌ی که به‌م فه‌رمووده‌یه‌ی
تی‌گه‌یاندبوون : که هه‌ر مو‌سلمانی به‌ په‌روه‌ر کاریتی
خوای گه‌وره‌ و ئاینی ئیسلام و پتفه‌به‌ریتی مو‌حه‌مه‌د
- صلی الله علیه وسلم - رازی بیت ، به‌هه‌شتی
مسو‌گه‌ره ، جا‌نه‌وه‌ بوو‌نه‌بوو‌سه‌عیدی خودری - خوا
لی رازی بیت - سه‌ری له‌م فه‌رمووده‌یه‌ سو‌ر ما ر
داوای کرد دووباره‌ بۆی بئته‌وه ، که بۆی دووباره
کرده‌وه ، تی‌گه‌یاند که کرده‌وه‌به‌کی تری چاکیش
هه‌یه ، خوای گه‌وره‌ سه‌د بله‌ ئیمان‌داری بی به‌رز
ئه‌کانه‌وه‌ له‌ به‌هه‌شتا و تیوان هه‌موو‌ دوو پله‌یه‌ک وه‌ک

نیوانی ئاسمان و زهوی وایه • نه بووسه عیدیش خیرا
ههوالی ئه و کرده وه چاکه ی پرسی • فه رموی : جهاده
له پیناوی خوادا ، جهاده له پیناوی خوادا :

عن أبي سعيد الخدري - رضي الله عنه - أن رسول
الله - صلى الله عليه وسلم - قال : « من رضي بالله ربا ،
وبالاسلام دينا ، وبمحمد رسولا ، وجبت له الجنة » •
فعجب لها أبو سعيد ، فقال : أعدها علي يا رسول الله ،
فاعادها عليه ، ثم قال : « وأخرى يرفع الله بها العبد دائة
درجة في الجنة ، ما بين كل درجتين كما بين السماء
والارض » • قال : وما هي يا رسول الله ؟ قال : « الجهاد
في سبيل الله ، الجهاد في سبيل الله » • رواه مسلم •

لهشكری چاكويست كوكرايه وه • • بهلام
موسلمانه كان نه يان نه زانی به ره و كوئی نه پۆن ، ناله
شار ده رچوون و جورفيان کرده سهربازگه ، كه چه ند
میلک له مه دینه وه دوور بوو • ئینجا له وئی ئاگاداری
کردن پیویسته سنووری دوورگه بپرن و بچه خاکی

شامهوه و بچن به گز نه و دوژمانه دا ، که به ناره وا خوینی
موسلمانان کانیاں ریژا •

هر نه و شوینه دا پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه
وسلم - فرماندهی گشتی بو لهشکر هه ل بژارد: زیدی
کوپی حاریشه سهر کرده ی لهشکر بیت ، نه کهر شه
شهید کرا ، جه عفری کوپی نه بو طالب ، وه شه کسه
تهویش شهید کرا ، عه بدولای کوپی ره و احه ، خو
ته کهر تهویش شهید کرا ، نه و ا با موسلمانان کان و
پیاوماقولانی هوزه کان کو بکنه وه و به پی یاسای
شوورای ئیسلامی کئی به چاک شه زانن هه ئی بژیرن
و بی که نه فرماندهی خو یان ••

له و کاته دا که لهشکر له جورف دا وه سنا بوو ،
موسلمانان کان هاتن بو به پئی کردن و خوا حافیزی
پیغه مبهری خوایش - صلی الله علیه وسلم - ئالایه کی
سپی ئااده کرد بو فرماندهی لهشکر •

بهم شیوهیه سئ هه زار سهر بازی جه ننگاوه ری

به غیره تی ئیسلام ۰۰ دینه ی پایته خیان به جی هیشت ، که
 نه ۰۰ یه کهم له شکرئی بوو تا نه و کاته بو پیغه بهری خوا
 - صلی الله علیه وسلم - کو بیته وه و له زیر دست یه ک
 ورماده دا بیت ۰۰

له رۆزی جومعه ی مانگی جه مادی یه که می سالی
 هه شته م دا له شکر ی چاک و یست که و ته ری ۰۰ به ره و شام
 ۰۰ بو جهاد ۰۰ بو به رز کردن وه ی بانگی خوا به رستی
 ۰۰ بو روشن کردن وه ی سه رزه وی به رۆشنایی
 قورئان و سونته تی پیغه بهر ، مو لمانه کان که و ته ری ۰۰
 که و ته ری ، دوی ته وی که پیغه بهری خوا
 - صلی الله علیه وسلم - مه بهستی جهنگی ئیسلامی
 یشان دا بوژن ، تا جهنگی ئیسلامی جیا بیت له جهنگی
 نه فامی ۰۰

ته وه بوو ته و جار دیش وه که هه موو جار یه کی تر
 نامۆزگاریی کردن تا به ناوی خوا وه و به بشتیوانیی خوا
 و له پیناوی خوا دا و له سه ر ری پره وی ئوممه تی
 پیغه بهری خوا بکه ونه ری ۰ بی پرسی ته میر ده ست

نه بدن بۆ دەست کەوتی جەنگ ، ناپاکیی نه کەن ، لووت
و گوئی کوژراوانی دوزمن نه کەن ، منان و ژن و پیری
به سالا چوو نه کۆژن، و دك له روانگهی ئەم فەرمووده یه
بۆمان دەرئەکهوی :

کان - صلی الله علیه وسلم - اذا بعث سرية قال :
« بسم الله وبالله وفي سبيل الله وعلى ملة رسول الله ، لا تغلوا
ولا تغدروا ولا تمثلوا ولا تقتلوا وليداً ولا امرأة ولا شيخاً
كبيراً » .

رواه أبو داود والطبراني

سەرکێده کانی له شکری موسلمانەکان هەر به
شێودی پێغه مبهەر ، ههولیان دا دوزمان لهم هێرشه یار
ئاگادار نه بن ، تا له لاخلۆفا بدن به سهريانا ، به
جووله کهه و دهستهی . و نافیق خیرا هه و آله که یار
که یاندبوو تا رۆمه کان ئاگاداری خۆیان بن . . .

دله ره شه که یان خۆی پێ نه نه گیرا ، مه که پان ا
هه موو ساتیکدا پاگانده بۆ موسلمانه کان بکهن و ورده
دژنه کانیان بهرز که نه وه . . .

دهریای فراوان و دوورگهی بچکۆله

یه کهم کهستی - که له جاسووسه کانی رۆمانه وه ،
ئهوانه ی له مه دینه دا ئه میان ته کرد - هه وائی هه پرسی
موسلمانه کای زانی ، شوره جیلی کورپی عه مری
غه سه مانیه ی بوو ، که کار هه ل سوورپه نهری رۆمه کان بوو
له سه ر ناوچه کانی بانمووری شام که هاوسنوور بوون
له گه ل دوورگه دا . . . ته وه ی حاریشی کورپی عومه یری
ئه زدییه - نیررازی پیغه مبه ر - صلی الله علیه وسلم -
بو لای پاشای بوسرا و جهولان - گوشت .

به په له هه وائی هه پرسی که ی دا به رۆمه کان و
خۆینیه دهستی کرد به کو کردنه وه ی له شکر له هۆزه
عه ربه ته که ره کانی رۆم ، له هه مان کانا سدووسی برای
له گه ل چه نه د پیاویکیا نارد تا هه وائی مه سلمانه کان
بزائن .

لهشکری موسلمانه کان بهر و ژوور له سهر ردهوتی
 خوی بهردهوام بوو ههتا گه‌یشته « وادي القری » و
 لهوی چهند رۆژئی حه‌سایه‌وه و دیسان کهوته‌وه ری •
 له رینگادا پێشه‌نگی لهشکری موسلمانه کان تووشی
 ده‌سته‌که‌ی سدووس بوون و ههر له ناو خاکی دوور گه‌دا
 کهوته جه‌نگ و له ئه‌نجاما سدووس کوژرا • به‌مه
 شوره‌حیلی برای ترسیکی زۆری لی نیشته و دادی
 برده بهر سهر کردایه‌تی بالای رۆمه‌کان - که له‌و کاته‌دا
 له گه‌ل پاشا هیره‌قلدا له « بیت المقدس » بوون • ئه‌وه
 بوو به‌ په‌له کۆمه‌کیه‌کی زۆریان بو نارد •
 رۆمه‌کان به‌ ماوه‌یه‌کی که‌م له‌شکرینکی دروسه‌د
 هزاریان کۆ کرده‌وه : سه‌د هزاری رۆمانی برو که
 تودۆری برای پاشا هیره‌قل سهر گرده‌ی بوو • و ده‌سه‌د
 هزارینسی له هۆزه‌ سه‌ره‌به‌ به‌ ئاوربروه نوکه‌ره
 پاره‌په‌سته‌کان کۆ کرابوو‌یه‌وه • هه‌وویشی له شاری
 « آب » (١) کۆ بوو بوو‌یه‌وه •

(١) شازی که‌زه‌کی ئیستا له ولاتی نه‌رده‌ن •

لهشكرى موسلمانه كان نهود بوو وواډي القري، ي
 بهجئ هيشت و سنوورى دوورگدى له نزيك ته بووكدا
 برپى و به ناو خاكي شامدا روئ هه تا گه يشته شماری
 «مهعان»، ناوچهى پو لقاء له نهردن . .

لهو شاردا زهيدى كرپى حاريشهى فرماندهى
 گشتى . موسلمانه كان، لهو سهريازه موسلمانانه وه كه
 ناردبوونيه ناو خاكي دوژمنه وه بو هه وال زانين، هواى
 ژمارهى لهشكرى روژه كانى زانين كه دوزصد ههزاره
 و به ده يانين ههزارين نه سپه سوارى پرچه كيان
 له گه لايه . .

خيرا نه م پرسياره هاته بهر دهى :

' نايا لهشكرى كى بچكولهى سمى هه زارينى نه توانئ نه
 بهر دم دوزصد ههزار جهنگاو درا بوهستئ و دامه زراو
 بيت، چ جاي شكاندنئ دوزمن و سهركه وتن به سهريا؟
 به وينهى فرماندهيه كى موسلمانى شماردا، له
 خوڤاوه برپارى نه دا، بهلكو هه موو نه هيردكانى لهشكر

و فرمانده کانی که تیه کان و سه روکی هۆزه کانی بانگ
کرد بۆ کۆبرونه و هه که په له تا ئه م هه وانه بیستن و
برپاریکی له سه ر بده ن •

له ئه چاما رای فرمانده کان هاته سه ر دوو شت :

هه ندیکیان رایان وا بوو جهنگ نه کهن تا پرس
بکه ن به یتهمبیری خوا - صلی الله علیه وسلم - • وه
هه ندیکیان رایان وا بوو بچن به کتر دوزمنا • دوای دوو
روژ له وت و ویتز ، رای دوو مه په سه ند کرا و برپاریان
دا بچن به کتر دوزمنا •

زه دیدی فرمانده چاوه پروانی برپاری موسلمانان کان
بوو •• بینی وا به جاریکا حزریان له هیرش و جهنگه ••
حزریان له شهیدیی و بههشته •• تهویش - خوا
لئی رازی بیت - وه نه بی له وان که متر عاشقی شهیدیی
و بههشت بیت ، بۆیه فرمانی دهر کرد بۆ هه موو
به شه کانی له شکر تا له مهعانه وه به ردو رووی
رۆمه کان و عه ره به به گاور بووه کان بکه ویته ری ••

له هه مان کانا رۆمد کائیش ، بئردو موسلمانە کان ،
لهشکره گه وره کەیان خسته رێ . . . لهشکری چی ؟
لهرزهی به زه ویی خستبوو . . . ئەتوت زنجیره شاخیکه
و کهوتۆته رێ . . . تەپ و تۆز و نرکه و کاله و دەنکی
دهۆل ، له ئاسمانا خست بوو بوونهوه . . .

موسلمانە کان هاتن سهیر ئەکن وا لهشکری زۆر
و زه بهنده له دێیهک له دێیهکانی بولقاده که پێی
ئوترا : مهشاریف ، سهربازگهی دروست کردوو .

ئهیئ رۆمه کان چۆن سهیری ئەو لهشکره
بچکۆلهیان کردبێ که له ههموو باریکهوه بوو
بهراوردکردن نهئەشیا . . .

موسلمانە کان وره یان بهرز بوو ، چونکه به راستیی
ئیمان دار بوون و مان و مرئیان به لاوه یه کسان بوو . . .
یا سهرکهوتن وه یا شههیدی . . .

برسیاری دێته بهر دهه مان :

رۆمه کان که بیستیان وا موسلمانە کان به لهشکرێکی

سئە زار بېدە ھېرش ئەكەنە سەريان ، چ پئويستى
ئەكرد لەشكرىكى دووسەد ھەزارى پىر چەك و تفاق
بخەنە رى و بە سەركردايەتتى تىوڭورى براى پاشا
بەرە و موسلمانەكان بکشى ؟ ھەرچەندە ھەندى
مىژوونووس ئەلەن ، ھىرە قلى پاشا خۆى فەرماندە بووہ !

ئەمە بە جوانى پىمان ئەسەلەننى سام و ھەيدەنى
موسلمانەكان تا چ راددىك لە دالى كافرانا جىي خۆى
كردۆتەوہ ..

ئەوہ ئەگەيەننى كافران ھەر زۆر زۆر بە بەرز و
ئازا و بە ھەلمەت و بە جەرك سەيرى موسلمانەكانيان
كردووہ ، بە رادەيەك سەربازىكى موسلمانى بى تفاق
خەفتا سەربازى تىر و تەسەلى بۆ بخرىتە مەيدانەوہ ..

ئەوہ غىرەت و ناو و ناوبانگى ئەو رۆزدى
موسلمانان بوو ، بۆيە بە خۆرھەلات و خۆرئاوادا
ھەلمەتيان ئەدا و بە دەستى شمشىر بۆ مل پەپاندنى
مل ھوپ و ستمەكاران ، وە بە دەستىكىن قورپان بۆ

هیدایهت دانئی گه له چهوساوه کان ..

رۆمه کان ودها نیازیان بوو به یهك لی دان ئیسلام و لهشکری ئیسلام شوینهواری نه میتی؟ زیاد له وهی نرس و لهرزینکی زۆری هیزی بازووی موسلمانه کان چوو بووه دلیانه وه ، به تایه تیی دوا ی تیک شکانی قه لای سهختی جووله که ی خه بیهر به دهستی لهشکری موسلمانه کان له سالی یتشوودا ..

زه ییدی فهرماده له گه ل کۆمه له ی ئه رکانی لهشکردا دهستیان کرد به نهخشمه کیشان بو جهنگ ..

خوا یارمه تیی دهره ..

لهشکری ئیسلامی ، و دك بچو و که ، ده هاین نازه یه .. له کۆمه له ئادمیزادیک دروست بووه که له وه و پیش به زرداری جهنگی وها گه وره یان نه کردووه . بگره فهرماده که یان بهنده یه کی خزمهت گوزار بووه ، لهشکری رۆمیش چهند سه ده یه که به زرداری جهنگه جیهانیه گه وره کان ئه کا ، به تایهت له گه ل ساسانیه کانا .

که نه خشه یان کینما ، نه و یان خسته پیش چاو ،
تیودۆر بیر له نیوازی که مارۆدان بکاتهوه و نه و کاته
به ئاسانی بتوانی ، یا به جاری له ناویان به ری ، و
یان ناچاری خو به دهسته وه دانیان بکات .

ئه مه زۆر ئاسانه بو له شکرینکی ودها کهوره ، بتوانی
له شکرینکی ودها بچووک گه مارۆ بدات و ویستی خوی ،
له کوشتن و برپین و به دیل گرتن ، به دیی بینی . .

ههروایش بو ، تیودۆر ههه له سهه نه و بناغهیه
نه خشه ی کینما بو بو له شکره که ی و هه رگیز نه نه هات
به بیریا له کات ژمیریک زیاتر جهنگ بخاییتی و
له شگری موسلمانان به سهه زه و یه وه ما بی !!

ئه گه تیودۆر ئه مه ی بو ههه که سی باس بکردایه ،
ژییری په سه ندی نه نه کرد یه کتی بتوانی و ته کانی به ریته
دواوه . . یان له ناو بردنی یه کجاریسی وه یان
خو به دهسته وه دانی دوا سهه بازی موسلمان . . چونکه
ئه و له شکره دوو سهه د هه زاریسه ی رومه کان ، په نجا

ههزاری نەسپ سوار بوون ، ئەو صد و پەنجاکەیشی
بە ئاسن و زری و قەلفان و چاکترین کلاوی بۆلا
خۆیان داپۆشی بوو ••

کورتەکە ی لەشکری رۆم ، تا ئێو رۆژە ، لە
چاکترین و تەواوترین لەشکرەکانی جیهان بوو لە مەشق
و بچە کدا ••

زەیدی فەرماندە ، چونکە خوای لەگەڵا بوو ،
ئەمە ی زۆر چاک ئەزانیی ، بۆیە پێش دەست پێ کردنی
جەنک پیری لەمە کردەو و نەخێمە ی بۆ کیشا ، لای
دایە دنی (مۆتە - مۆتە) و سەربازەکی تیا دروست
کرد ، تا لەو شوێنەدا دوژمن نەتوای چوار دەوریان
بگری •

ئینجا کاری سەرئێمانی هەموو فەرماندە یەکی دیاری
کرد : پیاوماقوو ئێکی ئەو ی عوزدی کردە فەرماندی
دەستە راستی لەشکر ؛ کە ناوی قوڕطبە ی کورپی

فەتادە (۲) بوو ، وە عەبایەى كۆپى مالىكى ئەنصارىيى
كردە فەرماندەى دەستە چەپى لەشكر .

بەلام دڵ و ناو كروۆكى لەشكر هەرسى فەرماندە كەى
لە ئەلأ بوون : زەيد و جە عفەر و كۆپى رەواحە .

هەر ئەرەندە بوو لەشكرى مۇسلمانە كان دابەزىيە
موتتە ، ئىتر شالآوى لەشكرى رۆم رووى تى كۆردن . .
رووى تى كۆردن بە فیز و دەمار و خۆهەل كىشائىكەو . .
لە شىوہى شەپۆلى بە گۆزى دەريا ، چەپۆكانى بوو . .
لەشكرە بچكۆلە كەى ئىسلامىش لە موتتەدا خۆى
دامەزراند بوو ، بەلام لە دوورگەيە كى بچكۆلە ئەچوو ،
كە هەموو ساتى مەترسى ئەوہى لى بكرى لە لاين
دەريايە كى بان و پۆپى سەر شىتەوہ نوقوم بكرى . .

(۲) ئەم مۇسلمانە بوو سەر كۆردەى لەشكرى عەرە بە
بەگاور بووہ كان - مالىكى كۆپى زانفیلە - ی
كوشت . .

به راستی هلوئستی موسلمانان هلوئستیکی
 سامناک و پرمه ترسیی بوو ۰۰ چاو و میسکی له خخته
 نه برد و له کاری نه خستن ۰۰ جه راک و هه ناوی دا
 نه خست ۰۰ نه وه تا نه بووه و هورهیره - خوا لئی رازیی
 بیت - ، که یه کئی بوو له وانهی به ژداریی موته یان کرد،
 نه م راستیه مان بو دهر نه خا که تا چ راده یه ک نه و روژه
 مایه ی ترس و لهرز بووه ، درای نه وه ی نه وه هوه
 خه لک و چه ک و تفاق و نالتوون و نازریشمه - له
 دروره وه - نه بین ۰ نه بووه و هورهیره نه لئی : کاتی چاوم
 به وه که وت چاومی له خخته برد ۰

نابیتی کورپی نه قهره م^(۳) وتی : نه وه چینه

(۳) نابیتی کورپی نه قهره می به نه ویی : هاو به یمانی
 نه نصاره کان بوو ۰۰ به ژداریی جهنگی به دری
 کردوره (الرسول القائد - ۱۳۵) له گه ل
 عو ککاشه ی کورپی خروه یلیدی نه سه دیی ، شه عید
 کرا ، له و کاته دا که طوله یحه نازاوه ی داوا کردنی
 پیغه مبه رایه تیی ، بو خوی ، به ساخته ، نابو و به وه

نه، بووهنورپه پیره ؟ نه لئی خه لکینکی زووت بهر چاو
نه که وی ؟

وتم : به لئج • وتی : چاوت لیمان نه بوو له به درا

و خالیدی کوپری وه لیدیش ههردوو کیانی کرده
چاوساغ و ههوال زانی لهشکری خیلافهت ، نه
نهوه بوو له نه نجاما نه نیوان لهشکری خنید و
نهو لهشکره دا که طوله یحه هه لئی خه له ناند بوو و
کۆی کرد بۆوه ، جهنکی بوزاخه ی میژوویی رووی
دا ۰۰

نهوه بوو لهشکری خالید سهه کوهت و طوله یحه
دوای تیکشکانی ، له داواکه ی په شیمان بووینهوه و
تهوبه ی کرد و که پرایه وه سهه ئیسلام • جا
نه گتیر نهوه نه بوو به کر - خوا لئی رازی بیت - روو
نه که ته طوله یحه و پیتی نه لئی : چۆنم خووش بویت ،
تۆ نهو دوو پیاوچاکهت کوشتن ، عو ککاشه ی
کوپری موحصین و ئابیتی کوپری نه قهره م ؟ طوله یحه
وتی : خوای گه وره به دهستی من ریزی به وان
به خشیسی (به وه رگرتنی پله ی شه هیدیی) ، به لام
به دهستی نه وان منی ریسوا نه کرد (تا به کافر بی
بی کوژن) ۰۰

(چۆن خوای گهوره پشتهی کافری زۆر و زه بهندهی بۆ
داین به زه زیددا) ئیمه به زۆری له شکر سههرا ناکهوین !

جا کتی گلهیی له نه بوو هورده بیره نه کا ؟ له هیچ
کس گلهیی ناکرتی ، کانتی کیشانه و پیوانه دا بنی بۆ
ئهو دوو له شکره و دوای بهراوردکردنیان به ته مای
تیاچوونی موسلمانانه کان بی ، نهک شکان ، به لکو تیاچوون
•• تیاچوونی یه کجاریی ، که بریتی بی له ریشه کهن
بوونی ئیسلام به ته واوی ••

خۆ نه کهر له شکر ئیسلام ، که زماردی له شکر
رۆمی زانیی ، بریاری که پانه زهی بۆ •• دینه بدایه به
بی جهنگ ، هیچ گلهیه کی لی نه نه کرا •• به لام - هه
چهنده ئه یان تونی بکشینه دواوه - بریاریان دا خۆیان
بدن له له شکر کافران ، ئیتر نهوه بوو بدره و ••
ههله تیان دا ••

کهستی نه له جیهانا دانی پیا نه نی که نه هه له مه ته
و نه بریاره چهنده پر •• ترسیه •• وه هه له شکرینک

و ھەر فەرماندەیکە بە کاری وا ھەنسی ، بە یاسای
سەربازیی ، سزا ئدریت . . بە تاییەتی لەم چەرخەدا ،
ھەر سەرکردەیکە ئو پڕاڤە دەڕ بکات بۆ ھێرش و
جەنگ کردن ، وەك ئەوی کە زەیدی کوپی حاریشە و
یارمەتی دەره کانی داریان کرد ، ئەوا راستەوخۆ ئدری
بە دادگا ، گوايە ئەمە مەبەستی فەوتاندنیکی مسۆئەری
لەشکر بوو .

بەلام لەشکری قورئان جیاوازد . .
فەرماندە ، پۆ ئەم جۆرە کارانە ، ندری بە دادگا ،
چونکە دواي مەمانەیکە تەواو فەرماندەیی پی
سپیراوە . . ئینجا چ فەرماندە و چ سەربازان ، ھەر
ھەموویان ، چەندی بە تەمای شەھیدین ، ئەوئندە بە
تەمای ژیانی دنیا و سەرکەوتن تیا ، نین . شەھیدبوون
لە پینازی خرادا ، ئاواتی راستەقینەي ئیمان دارانە ، تا
بە کۆمەکی خوا ، بگەنە بەھەشتی نەپراو . .

بلیسہی ناگری جہنگ

ہر سچ فرماندہ کہ : زہید و جعفر و کوری
 رواحہ ، لہ ریزی یہ کہ می پڑی پشہرہ و لہ بہشی
 دئی لہ نمکر دا وستان •• بہرامبر دوزمنی زور و
 زہ بہندہ وستان •• بہ دئیکی پر لہ ہیزی کوئل نہدہرہ وہ ،
 بہ سہری بہر زہ وہ ، وستان •• گیانہ کانیان زور
 مہزران تہ دایہ قہ لہم •• چونکہ لہ گال خوشدویستی
 مار کر وکی دایانا مامہ لہ یان تہ کردہ •• گیانہ نوورانیہ کانیان
 بہ خوا تہ فروشت ••

چوونہ پشہی پشہرہ ، تالہ پیش ہہ ہوو
 سہ بازیکہ وہ شہ ہیدیان دست کہوی •

تہی کچی کاروباری لہ نمکر بہریت بہ پریوہ دوی
 نہ ہیدیوونی تہوان ؟

تہ گہر لہ شکرئی وہک تہوان خوی فروشتی بہ خواہ

ہرای گہورہ خوی پاریز گاریی بو تہ تیری ••

• وکفی باللہ وکیلا « الاحزاب/ ۳ •

• وکفی باللہ ہادیآ ونصیرا « الفرقان/ ۳۱ •

• وما النصر الا من عند اللہ « الانفال/ ۱۰ •

لهشكرى قوپرئان خوڭن چاوى بېرى بووه ئاسمان،
 تالە رحمة و سۆزى به لى مازى بېزىنى به سەريا . .
 ئەم بەرامبەر بە كافر و دستانەى و بە ھەرزان دانى
 خوڭنەكەى بە كرده ودى چاك بو بېزىرى و لە ئاگرى
 دۆزخ رزكارى بكا . .

جەنگ دەستى بى كىرد . . لە بەرزترين پلەدا
 . و سلمانەكان دامەزراويان نواند . . بە راستى تەنھا
 ئىانى راستەقىنەى و رە و بىزى ئادەمىزاد بگەىتە ئەو
 پلەى . . دەرياي ك ھىرش بىتت بو دوورگەى كى
 بچكۆلە و ھىشتا شەپۆلە بە تەوزمە كانى بە توندى بگىرتە
 دىاوه . .

بەلى ، بىروباوەرى دامەزراو و لى بىران
 كۆل نەدان بو بەرز كىرە وەى ئالای « لا اله الا الله »
 ھەموو ياسايەك ، كىشمانە و پىوانە بەك ، ئەگۆرى .
 ئەى سەلمىنى كەوا ۸۰ ج نە ھەمرو جارى سەركەوتن بە
 زۆرى تفاق و لەشكر بىتە دى . .

لەشكرى رۆمەكان جار لە دواى جار شالوى

نههينا .. سهربازه کانی ئيسلاميښ ، بئى تفاق ، له بهر
 دهميانه ، مەردانه ، ودستا بوون .. شه پۆله کانی نهشکری
 خوانه ناس خەريک بوو به جارنکا خواناسه کان قووت
 بدات ..

ئه بوايه بهم جهنگه نهشيار و ناهه ماره چەند سايکي
 که مي بخاياندايه .. ئه بوايه به يهك نهيشتن و
 تهواو کردني موسلمانان کان پتکه وه بوايه ، (هەر وهك
 سهر کرده کای رۆم بيريان لي ئه کرده وه) . که چي به
 بيچه وانوه ، نه وهی که که سئ به ته ماي نه بوو هاته ديي
 .. لهشکره بچکۆله ئه وپهري غيره تي نواند . پاله وانانه
 دهستي ژوه شانده . زۆر و زه بهنده لاکي گاور دهستي
 دابۆ مي .. جهنگ حهوت رۆزي خاياند ..
 سهربازه کۆل نه دهره کانی قورپان ..
 سهربازه به وه فاکانی يغه بهري خوا ..
 سهلامتان لي بئى ..

سهلامتان لي بئى له هه موو موسلمانتيکي به غيره ته وه ..

خۆم به خجآهت ئەزانم •• تووکی لەشم گرز بوون ••
مووچرکم بە لاشەدا دیت •• چاوم فرمیسکیان تیب
قەتیس ماوه ، کاتێ کەمیتان و زۆری دوزمن دینم بە
بیردا ••

چۆن بەر ئەتان ئەگرت ؟

چۆن زیڕدەن نە ئەکرد ؟

چۆن دەستان شمشیری ئەگرت ؟

دیاره وە لاییش ئاسانه :

کۆمه کیی خوا •• یارمه تی خوا •• پشینه یانی
خوا ، بۆ ئەواندی دلێان پرە لە ئیمان ••

لەو رۆژه ناسکەدا و لە خاکی کافریدا •• گەورەترین
هیزی کافری ئەو رۆژه •• ئیوهی قارەمان لە بەر دەمیا
بەو بەری غیرەتووه شالۆوه کانیان بەرچ ئەدرایهوه ••

خۆشه ویسته کانم •• خوای گەوره گەیشه فریای
تیرە بە غیرەت •• خوا یارمه تی تێمهش بدات ، لەو

سەرچارە پاکەوه کە ټیوه بەروورده تان لێ وەرگرت ،
بەرورده وەرگرتن ۰۰

بەلێ ۰۰ غیرەتی موسلمانەکان بە شیودیەک بوو ،
هەرچەندە لەشکری دوزمن یەک لە دژای یەک هێرش
و ئالای ئەهینا ، بەلام توانیان بیووستین ۰۰

بەلێ ، لە هێرش و بۆ یێنمەزە هاتن بیووستین ۰
سەلمانەکان غیرەت ئەهینا لای موسلمانە ۰۰ دوا
وەستاندنی رۆم ، خۆیان بەوهوه نەوستان ۰۰ ئەمجارە
نۆبەیی دەست و بازووی موسلمانە شمشیر دا ئێتە
خوارەوه بۆ سەر کلاوی پۆلا و زرعی کافر ۰۰ ئەمجارە
موسلمانەکان هێرشیان دەست پێ کرد ۰۰ بە سەدەها
لاشەیی رۆم و عەرەبە نۆکەرەکانیان لەو نازەدا خست ،
بەلام هێرشەکان کاریگەر بوون ۰۰

هەر مردن نیە ؟

لە مردن بەو لاوه چی تر هەیە ؟

خۆ ئەگەر دەستیش نەووستین ، دوزمن دەستی وا

له كرا دريغی ناكات • وا چا كه هه ر موسلمانك بهر له شه هیدبوونی چهند لاشه یهك له كافران بخت •

زهیدی فه رمانده له یشی یشه وه برو •• نهوی خزمهت كوزار و بچكۆله و نه ناسراو ، نیسلام كه ینمه فریای و دهروونی ، یشکی ، هه موو نه ندایکی رزار کرد •• حه یف نیه نه مرۆ خۆی نه فرۆشی به خوای گه زه ؟

له یشی یشه وه هه لمه تی ئه دا و موسلمانه كانی هان ئه دا و هه ریه كه یان چهند قانی شیر هه لمه تی ئه دا •• كافر ی خوانه ناس چیه و ره به موسلمان بهر بدای ؟ ئه م هیرشانه ی موسلمانه كان وایان کرد به نیک له له شكری رۆم دهست بداته را کردن •

جا چۆن را نه كات ؟ له بهرده م كی دا بووستی ؟ له بهر دهم موسلمانكا دره نگیه بگاته به ههست ؟ سه ربازی بو پاره و رابواردن هاتبی ، پیاوی مهیدانی شهید وستان نیه !

کوان ،وسلماه شهید ویسته کانی ئەم چەرخه ؛
سویاس بو خوا سەرانسەری سەرزەویی پریهتی
لییان و هه وو روژیکیش ئەمی سەملین کە :

شەرتین کەوتووہ راستەقینە کانی قورپان - ئە کەرچی
هێتا لە چاو کافراندا زۆر کەن - هەموو دەستی ئاوانی
شەهیدی ئەخوازن •

بەلام زۆربەیی لەشکری کفر هەر خەریکی جەنک
و کوشتار بوو ، هەولێ ئەدا بە هەر شتوویەک بوو
چرا دەوری موسلمانەکان بگرێ •• بەلام بێ هوود بوو
و هەموو جازیی دەستی لە بنی کەنوی خائییەود دەر
ئچوو ••

یەکەم بەلگەش بەرگەرتنی موسلمانەکان و
ردەوامیان بوو لەو جەنگە ناھەموارەدا بوو ماردی حەوت
روژ ، مەگەر تاریکایی شەو لە یەکتیری جیای
بکردنایەتەوہ •

لشگری ئیسلام بە شتوویەکی بیرلێنە کراوە

خریکی جهنگ بوو، تا روژی شه شه، و د شه بوو نهو
 روزه دا هرسی فرمانده که به سهری به رزه ده دستیان
 له ملی شه هیدی کرد . . به شه هید بوونی هه سیکیان
 له شکری موسلمانان کان شه و هیز و پیزی نه ما . . به لام
 خوی گوره خوی نه خشه شه کیشمی . خوی ددرمانی
 شه و دهر دیک شه تیری . کومه لی خواناس که له گهل
 خوادا راست شه کات ، دهی تیر شه مو کهره په رود دگار
 نه خشه ی سهر فرازی بو شه تیشمی . شه بو خالیدی
 کوپی و لیدی گه یاند . .

هه سح فرمانده که تا پینج روزه هه له به یانیه وه
 هه تا نیواره له پشمی پشمه وه له شکر دا بوژن شه جه نکین
 . . بهم دهست و بهو دهست - به کومه کی و پشتیوانی
 خوا - شالوی هیرشی له شکری بی پایانیان شه ایرایه
 دواوه ، زیاد له و دش یه که له دوا یه که هه له تیان
 شه دایه سهریان تا به راست و به چه پالاشه ی بی سهر و
 سه ری بی لاشه یان له شه دانا له سهر یه که ته په کن . .

شەیدای شەهیدی

ئەود بوو لە رۆژی شەمەدا ، زەیدی فرماندە
یە کەم ، لە پیشی ریزە کەنەو ، ئالای لشکری بە دەستەو
گرتبوو . . . ئەو ئالاً سپیەکی یەنە بەری خوا - صلی
اللە علیہ وسلم - لە قەرەغی مەدینەدا دای بە دەستیەو ،
پیش ئەودی لەشکر بکەوتتە رۆی . . .

ئەو رۆژە لەشکری رۆمەکان بە تەوازیی زۆری
سەند . . . فرماندەکی خواناسیش پالەوانانە ، شیرانە ،
مەردانە ، لە بەر دەمیانا وەستا . . .

لە هەموو لایە کەو رەمی کافری ئاراستە کرا .

زامێک و دوان نەبرون .

هەموو گیانی هەنجن هەنجن کرا . . .

رەمی خزانەکان ، لە هەموو لایە کەو بێ پەرەوا

گۆشتی ئەبیری . . .

کافر منتهی نه بیی ••

هه زاره ها شهید بن ، نه مای نیسلام ، نیجا زیانر

که شه دار نه بیی •

شه هیدان یۆ به ههشت نه پۆن •

نه و جوۆره بلیته ی به ههشت دهستی هه وو که سئی
ناکووی •• ییای نه وی و دهستی بی گاتی •• لاشه ی
زهیدی پاله وان ، به رمی دوژمن کون کون کرا ••
هه تا توانای تیا بوو خو ی گرت ، تا نه هیلنی ئالای نه مکر
بکه وینه زه ویی ، تا نه وه بوو جه عنهری فه رماندی دوو م
دهستی دایه ئالا و له زهیدی وه ر گرت ، بی نه وه ی
بکه وینه زه ویی ••

ره نگ زه رد و خه جاله ت خو مان ، زور به ی
موسلمانانی چه رخه کانی دواوه • نه مای نیسلامی نازیز
به خوینی که ئاو دوا و گه شه ی کرد و سایه و سیه ری
بی گه شمت ، وه که یش له سه یه ره که یا خریکی
برینه وه یه تی !؟

پلهی بززی شهیدان له کوئی و رووی روشنی
تایین فرۆشان له کوئی؟!

با هەر کاسی ، که خۆی به موسلمان نهزانی ،
سه رنجی خۆی بگری : بزانی له پێناوی ئیسلامدا
اندوو بوونی زۆره ، یان نهو خزیمت و پایه دنیا یه
که به زوی ههڵ گرتی ئیسلامهوه پێی دراوه ؟

نه گهر راست گو بین و نهه بهرازرده بکهین نهوسا
نهزاین چهند رووپهشی دیوانی خواین !

گوایه ماومانه رووپهشی نهه جیهانه بێت به سه زمانا ،
دهی با هه ر بهو پێ یهش به ته مای قیامات بین !

هه ر چۆن بوو شهیدان گه شسته مه نزی
راسته قینه یان و پێغه بهری خوایش - صلی الله علیه
وسلم - ، هه ر لهو روژه دا ، هه وائی شهید بوونه که ی
دا به موسلمانه کان . .

نهوه بوو پێغه بهری خوا - صلی الله علیه وسلم
چوو هه سه ر می بهر و باسی هه ر سێ شه هیده که ی کرد ،

ئەمەش دواى ئەوئى خواى گدوره .ەيدانى جەنگ و
 روداوه كانى هتايە پئش چاوى پئغەمبەر . . بوى باس
 كرد كهوا زديد پياوانه دەستى داوه ته ئالا و شهيتانئش
 هاتۆه لاي و ژيانى به لاوه خۆشهويست و مردنى له
 لا ناخۆش كردوو و خۆشهويستى ژيانى دنياى بردۆته
 دلپهوه ، كچى زهيد پئى وتوو : ئا ئيمتا ، له كاتىكا
 ئيمان له ئبو دلە كانا جئى كير بووه ، ژيانى دنياى به لاوه
 خۆشهويست ئە كهى ؟ جا بهردو پئمهوه ههلمهتى دا . .
 پئغەمبەرى خوا - صلى الله عليه وسلم - رحمت بارانى
 كرد و فەرمووى داواى لئى خۆشبوونى بۆ بكەن ، به
 ههلمهتوه چوو بههستهوه .

كاتئى كه جەنگ تەواو بوو و پئغەمبەر - صلى الله
 عليه وسلم - ههوائى پئى گەيشت خهفهتئكى زۆرى خوارد
 بۆ شهيدبوونى هەر سئى فەرماده كهى كه له لوردوئش
 خهفهتى واى نهخوارد بوو . . بويه سهەرى دا له كەس و
 كاريان بۆ دل دانهوه و سهەرخۆشئى لئى كردنيان . .

كه گەيشته مالى زديد كچه بچكۆله كهى به برهەى

گریانهزه خۆی گه یانده پیغه، بهری خوا - صلى الله
عليه وسلم - هه ره کو بلی : باز کم شه هید بووه و جه
له تو ، که له جیگه ی بازمانیت ، که سی تر مک ابدین . .

هه لۆیستی ئەم کچه کاری کرده سه ر پیغه بهری
خوا و دهستی کرده گریان به راده یه که ده ندی گریان و
هه نیک دانی بهرز بوویهوه . فرمیسک له چاری
پروزی به خور رزانه خوار بووه ، بو زهیدی
خۆشه ویدی . ئەو زهیدی سأل های سأل له که یانا

زیانی ئەدایه سه ر . . ئەو زهیدی که نه چوو له که ل
بارک و مامه یا بو لای دایکی و بو ناو کس و کاری . .
ئ و زهیدی ته و نه دی خۆش ته و یست به یاسای ئەو

کاته ، تا ئیسلام قه ده غه ی نه کرد بوو ، کردیه کوپی
خۆی . . ئەو زهیدی که یه که م کس بوو له به نده کانا
ئیمان بیتی .

کاتی سه عدی کوپی عوباده ئەم گریانه ی به
پیغه بهری خواوه یینی ، سه ری سه ر ئەما ، بو یه پرسیی :

ئەمە بچىە ئەى يىغەبەرى خوا؟!

واتە : ئەم گرىانە بو ؟

ئەم كارە كەى بو تۆى بەپىز ئەشەت ؟

فەرمووى :

ئەمە گرىانى خۆشەويستە بو خۆشەويستە كەى •

واتە : زەيەم زۆر خۆن ئەوى •• جگەرم

سوزتاوۋە بۆى •• جىگە كەى لە كەروكى دىسا چۆل

بوۋە •

خۆزگەم بە زەيد •• زەيدى خواپى داۋ •• ئەۋەندە

خاۋەنى ناۋچاۋىكى رۆشنە لە سەر زويدا ئەكەۋىتە

،الى موخەممەدى كوپى عەبدونلای يەكەم خۆشەويستى

خوا •• دوايش ناچىتاۋە بو ناۋ كەس و كارى ••

ئەۋەندە دل و نىيازە كەى باكن ئەيتتە خۆشەويستى

يىغەبەرى خوا - صلى الله عليه وسلم - •• لەۋ دلە

باكە فراۋاندا جىي خۆى ئەكاتدۋە •

خۆزگەم بە زەید ، وا بووه قوتایی راستەوایی ،
قورپان ••

خۆزگەم بە زەید ، وا بووه سەرپازی بە وەما و
فەرماندەیی چاونهترس و فیداکاری لاشکری ئیسلام ••
خۆزگەم بە زەید ، وا بووه یەکتێ لە شەهید
ناردارەکانی ئوممەتی ئیسلام و بەهەشتی بەرینی بوو هەتا
هەتایی مسۆگەر کرد ••

خۆزگەم بە زەید و هاویرانی زەید ••
لە کۆتاییدا داواکارین خوای گەوره لە سەر
دنیای قورپان لامان نەدا و بە موسڵمانە سەر بنێنەوه ••
واخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین •

سەرچاوه كان

پسەراز	دانەر
۱ - الاستیعاب	ابن عبدالبر
۲ - اسد الغابة	ابن الاثیر
۳ - الاصابة	ابن حجر العسقلانی
۴ - حياة الصحابة	الكاهن دهلوي
۵ - الرسول القائد	خطاب
۶ - السيرة النبوية	ابن همام
۷ - صفة الصفرة	ابن الجوزي
۸ - صور من حياة الصحابة	الباشا
۹ - غزوة أحد	باشميل
۱۰ - غزوة مؤتة	باشميل

ناوهرۆك

باس	ذېره
پښه كېش	۴
پښه كېي	۵
ياسماي نه فابري	۷
به ديدار شادبوون	۲۰
خوشه زېستېي راسه قېنه	۳۰
د، ست درېژېي نارووا	۳۸
غيره تې پښه دوا	۴۷
دهرېاي فراوان و دزور ۴۱ بېچكوله	۵۳
بېنېسه ي ټاگري جهنگ	۶۷
شهيداي شهيدېي	۷۵
سه، رچاره كان	۸۲

نهم نامیلکه یه

کورد زینانکی پالہ وانیکئی نی سلامه ، که چوئن
 له رزی پیاراندا - به نازاد و بهنده وه - بووه یه کهم
 تهلقه ی زنجیره ی شوین که وتوانی نیسلام • تا بو هه موو
 کهستی ده رکوتی که نیسلام ، ریبازی هاردوو جیهانی
 هه موو مروفتیکه ، به بی جیاوازی و کهستی نیه بشوای
 خوی بکاته خازنه نی نیسلام ، به شیوه یه که له ناده میه کانی
 تری دابر کات ؛ به لکو ریبازی خویه و بو تیکرای
 مروفا یه تی هانووه ••

نرخسی (۳۵۰) فلسه